

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 marca 2015 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że K. B. jako pracownik u płatnika składek E. S. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku.

Decyzja została wydana na podstawie art.83 ust.1 pkt 1 i 2, art.68 ust.1 punkt 1a ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz.1442 ze zm.) oraz art.83§1 k.c.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał na brak dowodów wykonywania pracy przez K. B., w tym wynikających z powierzonych mu obowiązków. Nadto zdaniem organu rentowego rozwiązanie stosunku pracy po upływie 6 miesięcy świadczy o braku realnej potrzeby zatrudnienia pracownika i porozumieniu zawartym przez E. S. (1) z K. B. zmierzającym do uzyskania przez K. B. świadczenia przedemerytalnego.

W odrębnie złożonych odwołaniach E. S. (1) i K. B. wnieśli o uchylenie zaskarżonej decyzji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu odwołań wskazali, że wbrew stwierdzeniom Zakładu istniała potrzeba zatrudnienia pracownika. Natomiast przyczyną zwolnienia K. B. była pogarszająca się sytuacja finansowa firmy.

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik ZUS wniósł o ich oddalenie.

Postanowieniem z dnia 21 maja 2015 roku obie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. (postanowienie – k.19 akt VIII U 1197/15)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. S. (1) prowadzi od 10 grudnia 2007 roku działalność gospodarczą pod nazwą Sprzedaż detaliczna mięsa i wyrobów z mięsa E. S. (1). (wydruk z (...) k.11 akt ZUS)

E. S. (1) sprzedaje mięso o wyroby z mięsa na stoisku w hali sprzedaży w A.. (zeznania E. S. (1) min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r.)

W 2013 roku E. S. (1) planowała zatrudnić pracownika z uwagi na powiększenie stoiska o dodatkową ladę, sytuację rodzinną i pogarszający się stan zdrowia męża. Pracownik ten miałby zająć się zaopatrzeniem i doraźnie sprzedażą. (zeznania świadka W. M. min.00:03:52 protokół z 14.03.2016 r., zeznania E. S. min.00:18:29 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r.)

E. S. (1) znała ubezpieczonego K. B. przed zawarciem umowy o pracę jako klienta, który robił u niej zakupy. (zeznania E. S. min.00:18:29 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r.)

Do 31 grudnia 2013 roku K. B. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca przy działalności gospodarczej prowadzonej przez E. B.. Przedmiotem tej działalności jest wyrób podrobów. (okoliczność bezsporna)

W dniu 1 stycznia 2014 roku E. S. (1) zawarła umowę o pracę z ubezpieczonym K. B.. Ubezpieczony został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku zaopatrzeniowca za wynagrodzeniem 1.680 zł. Ubezpieczony świadczył pracę w A. przy ul. (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. (umowa – k.17 akt ZUS)

Przed przystąpieniem do pracy ubezpieczony uzyskał zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na stanowisku zaopatrzeniowca oraz odbył szkolenie bhp. (zaświadczenie lekarskie – k.23 akt ZUS, karta szkolenia – akta osobowe, k.26)

2 stycznia 2014 roku ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych. (zgłoszenie – akta osobowe, k.26)

Ubezpieczony pracował w godzinach od 7:00 do 14:00 lub od 7:00 do 18:00. (zeznania ubezpieczonego min.00:02:46 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:13:50 protokół z 18.05.2016 r.)

Ubezpieczony podpisywał listę obecności. (lista obecności - k.51-61 akt ZUS)

W okresie od 16 do 31 maja 2014 roku ubezpieczony korzystał z urlopu wypoczynkowego. (lista obecności – k.59 akt ZUS)

Ubezpieczony potwierdził otrzymanie wynagrodzenia podpisując listę płac. (listy płac – k.39-49 akt ZUS)

Początkowo ubezpieczony pracował razem z E. S. (1). E. S. (1) zamawiała towar telefonicznie w firmie (...). Ubezpieczony dowoził towar na stoisko, zajmował się też wnoszeniem towaru, rozbiorem mięsa, mieleniem mięsa, czyszczeniem pojemników, sprzątaniem. (zeznania ubezpieczonego min.00:02:46 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:13:50 protokół z 18.05.2016 r., zeznania świadków P. D. min.00:31:45 protokół z 14.12.2015 r., A. O. min.00:53:12 protokół z 14.12.2015 r.)

Ubezpieczony przywoził dziennie 6-7 pojemników towaru. (zeznania E. S. (1) min.00:21:52 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r.)

W firmie (...) ubezpieczony płacił za towar gotówką, którą przekazywała mu E. S. (1). Ubezpieczony obierał w tej firmie faktury. Ubezpieczony nie podpisywał faktur, bowiem faktury płacone gotówką nie były podpisywane.

Po towar do firmy (...) ubezpieczony jeździł trzy razy w tygodniu. (zeznania świadków W. W. min.00:41:12 protokół z 14.12.2015 r., D. A. min.00:47:20 protokół z 14.12.2015 r., zestawienie zamówień – k.59-60)

Ubezpieczona E. S. (1) była niezdolna do pracy od 18 marca 2015 roku do 17 sierpnia 2015 roku. (zaświadczenie lekarskie – k.6-7)

Podczas choroby E. S. (1) ubezpieczony zajął się poza zaopatrzeniem sprzedażą w sklepie. (zeznania świadków P. D. min.00:31:45 protokół z 14.12.2015 r., A. O. min.00:53:12 protokół z 14.12.2015 r., zeznania E. S. (1) min.00:21:52 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r. zeznania ubezpieczonego min.00:02:46 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:13:50 protokół z 18.05.2016 r.)

Ubezpieczony nie radził sobie z obsługą klientów i obsługą kasy fiskalnej. Zdarzało się, że paragony fiskalne musiałyby być anulowane, gdyż było dużo błędów rachunkowych dotyczących wagi towaru, kwoty. Czasem ubezpieczony prosił o pomoc A. O., której prowadziła stoisko obok stoiska E. S. (1). (zeznania świadków A. O. min.00:53:12 protokół z 14.12.2015 r., W. M. min.00:03:52 protokół z 14.03.2016 r., zeznania E. S. (1) min.00:21:52 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r.)

W okresie niezdolności do pracy E. S. (1) zamawiała towar telefonicznie. Pieniądze na zakupy przekazywał ubezpieczonemu syn E. S. (1) i on też odbierał utarg. (zeznania E. S. (1) min.00:21:52 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r., zeznania ubezpieczonego min.00:02:46 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:13:50 protokół z 18.05.2016 r.)

Ubezpieczony miał trudności z obsłudze kasy i z tego powodu E. S. (1) zdecydowała się na wypowiedzenie mu umowy o pracę. (zeznania E. S. (1) min.00:21:52 protokół z 14.12.2015 r. w zw. z min.00:15:18 protokół z 18.05.2016 r.)

Umowa o pracę została rozwiązana w dniu 30 czerwca 2014 roku. W oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy E. S. (1) wskazała na likwidację stanowiska pracy. (świadczenie pracy – k.21 akt ZUS, oświadczenie o wypowiedzeniu – k.19 akt ZUS)

Po odejściu ubezpieczonego na stoisku pracowali mama i 18-letni syn E. S. (1) (zeznania świadka A. O. min.00:53:12 protokół z 14.12.2015 r., zeznania E. S. (1) min.00:15:18-00: (...) protokół z 18.05.2016 r.)

E. S. (1) zawarła umowę zlecenia sprzedaży mięsa i wyrobów mięsnych ze swoją mamą T. Z. na okres od 1 lipca do 21 sierpnia 2014 roku, za wynagrodzeniem 600 zł. (umowa zlecenia – k.4 akt ZUS)

Obecnie ubezpieczona zatrudniła syna na podstawie umowy o pracę w wymiarze ½ etatu. (zeznania E. S. (1) min.00:15:18-00: (...) protokół z 18.05.2016 r.)

Za 2013 rok E. S. (1) z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej uzyskała dochód w wysokości 33.471,18 zł. (zestawienie – k.8)

Za pierwsze półrocze 2014 roku dochód wyniósł 3.803,76 zł, a za cały 2014 rok 16.302,84 zł. (zestawienie – k.10)

Firma (...) wystawiała faktury E. S. (1) – w styczniu i lutym 2014 roku 15 faktur miesięcznie, w marcu 2014 roku – 14 faktur, w kwietniu 2014 roku – 18 faktur, w maju i w czerwcu 2014 roku po 12 faktur. (rejestr sprzedaży – k.60)

Ubezpieczony podejmując zatrudnienie w kwestionariuszu dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie nie wpisał przebiegu zatrudnienia. Dokument ten został ponownie sporządzony w czasie kontroli przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2015 roku. Dokument ten wypełniła żona ubezpieczonego E. B. i opatrzyła go datą 2 stycznia 2014 roku. W tabeli przebiegu zatrudnienia wymieniła również zatrudnienie u E. S. (1). Ubezpieczony podpisał ten dokument. (kwestionariusz osobowy – k.25 akt ZUS, kwestionariusz osobowy – akta osobowe – k.26, zeznania świadków W. M. min.00:14:14 protokół z 14.03.2016 r., E. B. min.00:03:23 protokół z 18.05.2016 r.)

W dniu 30 grudnia 2014 roku ubezpieczony złożył wniosek o świadczenie przedemerytalne. (wniosek – k.39 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów w postaci: umowy o pracę, zaświadczenia lekarskiego, karty szkolenia bhp, zgłoszenia do ubezpieczeń, świadectwa pracy, zestawienia faktur, zestawienia wyników sprzedaży, wniosku o świadczenie przedemerytalne, wydruku z (...). Dokumenty te nie były kwestionowane przez strony pod względem autentyczności ani treści merytorycznej.

Do akt zostały złożone dwa kwestionariusze osobowe z dnia 2 stycznia 2014 roku o różnej treści. W jednym z nich nie wskazano przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego, natomiast drugi zawiera te dane łącznie z zatrudnieniem u E. S. (1) (od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 roku). Świadek E. B. wyjaśniła, iż kwestionariusz osobowy wypełniała ponownie w 2015 roku podczas kontroli ZUS i wówczas dysponowała już świadectwem pracy ubezpieczonego wystawionym przez E. S. (1), dlatego też zatrudnienie to wpisała w kwestionariuszu. Świadek zeznała również, iż wypełnia dokumenty męża, co zostało potwierdzone przez ubezpieczonego. Zeznania świadka w zakresie wypełnienia kwestionariusza osobowego są wiarygodne. Do akt rentowych została załączona kserokopia akt osobowych zawierająca kwestionariusz osobowy z niewypełnioną tabelą o przebiegu zatrudnienia. Natomiast akta osobowe przesłane do Sądu zawierają kwestionariusz z wypełnioną tabelą o przebiegu zatrudnienia. Zeznania świadka E. B., że ponownie wypełniła kwestionariusz osobowy znajdują potwierdzenie w dokumentach. Stosownie do treści §1 ust.1 punkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 roku (Dz.U. nr 62, poz.286 ze zm.) w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika pracodawca może żądać od osoby ubiegającej się o zatrudnienie złożenia m. in. wypełnionego kwestionariusza osobowego dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie. Ponowne późniejsze wypełnienie kwestionariusza i uzupełnienie go o przebieg zatrudnienia było zbędne, a zamiana tego dokumentu niedopuszczalna. Świadek wyjaśniła okoliczności wypełnienia ponownie kwestionariusza osobowego, a fakt, że dokument ten został załączony do akt osobowych przesłanych do Sądu zamiast pierwotnego kwestionariusza nie ma istotnego znaczenia dla postępowania, dotyczącego podlegania przez ubezpieczonego ubezpieczeniom społecznym jako pracownik.

Zeznania ubezpieczonego i E. S. (1) znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadków P. D. i A. O.. Zeznania te są spójne i logiczne. Z zeznania świadka P. D. wynika, że ubezpieczony pracował u E. S. (1), że zajmował się dowożeniem towaru, wnosił towar, ładował pojemniki, pomagał na stoisku. Świadek zeznał, że gdy nie było E. S. (1) ubezpieczony przyjeżdżał z jej synem lub z jej mamą. Świadek również robił zakupy u E. S. (1) i był wówczas obsługiwany przez ubezpieczonego. Świadek sam prowadzi działalność gospodarczą na stoisku oddalonym od stoiska E. S. (1) o około 5 m, stoiska są na tej samej hali. Świadek wykonywał swoją pracę codziennie od godziny 6:00 do 16:00, miał zatem możliwość zauważyć kto pracuje na stoisku E. S. (1) i jakie prace wykonuje.

Czynności jakie wykonywał ubezpieczony wymieniła również świadek A. O., której stoisko sąsiadowało ze stoiskiem E. S. (1). Z jej zeznań wynika, że ubezpieczony wozził mięso, trybował, szykował, obsługiwał klienta, mył, sprzątał. Świadek również potwierdziła, że ubezpieczony nie pracował sprawnie, że prosił ją o pomoc. Z zeznań świadka wynika, że E. S. (1) zawsze ktoś pomagał.

W ocenie Sądu zeznania świadków A. O. i P. D. zasługują na wiarę. Świadkowie i E. S. (1) pracowali na stoiskach w tej samej hali, prowadząc konkurencyjne działalności gospodarcze. Spójność zeznań świadków oraz zeznań ubezpieczonego i E. S. (1) skutkuje uznaniem tych zeznań za wiarygodne. Świadkowie poza tym, że wiedzieli ubezpieczonego przy pracy to dodatkowo wskazali, na problemy jakie miał ubezpieczony. Świadek A. O. potwierdziła zeznania E. S. (1) i ubezpieczonego, że ubezpieczony nie radził sobie ze sprzedażą, co mogła zaobserwować podczas swojej pracy. Zeznania te potwierdził także świadek W. M., który zeznał, że były błędne paragony z kasy fiskalnej, błędy dotyczyły kwot, wagi i paragony te były anulowane.

W. W. i D. A. potwierdziły, że ubezpieczony przyjeżdżał po odbiór towaru i że w pierwszej połowie 2014 roku nikt poza ubezpieczonym nie odbierał towaru. Ubezpieczony płacił za towar u D. A.. Zeznania te są spójne z zeznaniami ubezpieczonego i E. S. (1), z których wynika, że towar zamawiała E. S. (1), a odbierał towar i płacił za niego ubezpieczony. Świadkowie są osobami obcymi dla ubezpieczonego i E. S. (1), pracują dla innej firmy, nie mają zatem żadnego interesu aby zeznawać na korzyść którejkolwiek ze stron.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.121 ze zm.) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanego przez art. 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu jest uwarunkowane nie tyle samym faktem zawarcia umowy o pracę i opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas,

gdy stosunek pracy jest realizowany. Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art.83§1 k.c. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, pomimo opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 marca 2008 roku II UK 148/07, Lex nr 846577; z dnia 4 sierpnia 2005 roku II UK 321/04, OSNP 2006/11-12/190; z dnia 28 lutego 2001 roku II UKN 244/00, OSNP 2002/20/496; z dnia 24 lutego 2010 roku II UK 204/09, Lex nr 590241).

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony K. B. faktycznie świadczył pracę na rzecz E. S. (1), czy też strony zawarły kwestionowaną umowę o pracę wyłącznie w celu wyłudzenia świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc dla pozorów, ewentualnie czy czynność ta nie zmierzała do obejścia prawa i nie była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

W ocenie Sądu z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony K. B. wykonywał pracę na rzecz E. S. (1) na podstawie umowy o pracę.

O wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy na podstawie umowy o pracę świadczą następujące okoliczności:

- 1) ubezpieczony wykonywał pracę zgodnie z zawartą umową, zajmował się zaopatrzeniem oraz wykonywał inne zleczone przez pracodawcę prace – sprzedawcy,
- 2) ubezpieczony wykonywała pracę osobiście,
- 3) E. S. (1) wydawała ubezpieczonemu polecenia w zakresie pracy, sama zamawiała towar, przekazywała ubezpieczonemu gotówkę na zakup towarów,
- 4) za wykonaną pracę ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie.

E. S. (1) uzasadniła konieczność zatrudnienia nowego pracownika sytuacją rodzinną – pogarszającym się stanem zdrowia jej męża i zwiększeniem powierzchni stoiska o drugą ladę.

W pierwszym okresie zatrudnienia K. B. zajął się zaopatrzeniem sklepu – przywoził towar zamówiony przez E. S. (1) w firmie (...), płacił za towar, następnie wyładowywał mięso, trybował, mielił, czyścił pojemniki, sprzątał. E. S. (1) zajmowała się sprzedażą. W okresie choroby E. S. (1) (od 18 marca 2014 roku) ubezpieczony zajął się również sprzedażą. Wykonując czynności sprzedawcy, jak wynika z zeznań świadków i samego ubezpieczonego, ubezpieczony mylił się, nie radził sobie. Paragony z kasy fiskalnej wymagały anulowania. Okoliczność ta była jedną z przyczyn dla których E. S. (1) rozwiązała umowę o pracę. Po rozwiązaniu umowy z ubezpieczonym E. S. (1) zawarła umowę zlecenia ze swoją mamą, a dodatkowo pomagał jej syn, który w tym czasie miał wakacje.

E. S. (1) opłacała składki na ubezpieczenia społeczne w terminie, firma w każdym miesiącu w 2014 roku osiągała zysk. E. S. (1) miała środki na zatrudnienie ubezpieczonego.

W okresie niezdolności do pracy syn E. S. (1) odbierał do ubezpieczonego utarg.

Ubezpieczony została zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w terminie określonym w art.43 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w dniu 2 stycznia 2014 roku).

Ubezpieczony wykonywał pracę zaopatrzeniowca, a dodatkowo w okresie niezdolności E. S. (1) do pracy obowiązki sprzedawcy. Ubezpieczony nie sprzeciwił się nowym obowiązkom sprzedawcy i wykonywał je, obok obowiązków dotychczasowych.

Ubezpieczony znał swoje zdania, wykonywał je, co potwierdzili świadkowie P. D., A. O., W. W. i D. A.. Ubezpieczony wykonywał pracę pod kierownictwem pracodawcy. Nawet w okresie niezdolności ubezpieczonej do pracy to ona zamawiała towar, który ubezpieczony odbierał, a dodatkowo na polecenie pracodawcy zajmował się sprzedażą.

Ubezpieczony nie podpisywał faktur, jednak jak wynika z ustaleń Sądu faktury wystawione przez (...), płatne gotówką nie wymagały podpisu.

E. S. (1) po rozwiązaniu umowy o pracę czynności ubezpieczonego powierzyła mamie i synowi.

Reasumując przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczony i E. S. (1) zawarli umowę o pracę dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorowości oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony wykonywał pracę na rzecz E. S. (1) za którą otrzymał wynagrodzenie. E. S. (1) korzystała z pracy ubezpieczonego.

W ocenie Sądu zawarcie umowy nie zmierzało do obejścia prawa (art.58§1 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Jak wyżej wskazano ubezpieczony wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę, a sposobie realizacji umowy nie występowały cechy obce stosunkowi pracy.

Nadto należy wskazać, iż zawarcie umowy o pracę wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie powoduje nieważności takiej czynności prawnej, jako mającej na celu obejście ustawy (art.58§1 k.c.), jeżeli na jej podstawie praca w reżimie określonym w art.22§1 k.p. faktycznie jest wykonywana. Motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu rzeczywistego jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art.22§1 k.p. Na ogół osoba zawierająca umowę o pracę dokonuje tej czynności prawnej w celu z jednej strony uzyskania statusu pracowniczego i przewidzianej prawem ochrony stosunku pracy związanej z tym statusem, z drugiej strony uzyskania ubezpieczenia społecznego. Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugie na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć.

Z uzyskaniem przez ubezpieczonego statusu pracownika wiązał się skutek w postaci nabycia przez niego uprawnień do świadczeń ubezpieczenia społecznego. Skutek ten nie został wywołany działaniem niezgodnym z przepisami obowiązującego prawa, ale wynika z obowiązującego systemu prawnego.

W ocenie Sądu z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż umowa o pracę zawarta przez ubezpieczonego z E. S. (1) była realizowana. Ubezpieczony wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę, a E. S. (1) pracę przyjmowała. Za wykonaną pracę ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie. Z żadnego z dowodów nie wynika, że zamiarem ubezpieczonego nie było świadczenie pracy, a jedynie stworzenie pozorów jej wykonywania, w celu uzyskania w przyszłości świadczeń z ubezpieczenia społecznego w postaci świadczenia przedemerytalnego. Fakt, że ubezpieczony złożył wniosek o świadczenie przedemerytalne nie może stanowić podstawy uznania zatrudnienia za pozorne.

Zawarcie przez ubezpieczonego umowy nie jest również sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, iż ubezpieczony podlega od dnia 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia przez E. S. (1).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98§1 k.p.c. Organ rentowy jako przegrywający sprawę jest zobowiązany do zwrotu skarżącym poniesionych przez nich kosztów procesu.

Od 1 stycznia 2016 roku obowiązuje rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2015 roku, poz.1805). Zgodnie z treścią §22 ww. rozporządzenia do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego należy ustalić zatem na podstawie §11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz.U. 2013.490), przy uwzględnieniu treści §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2015 roku, poz.1078).

Wobec powyższego Sąd zasądził na rzecz ubezpieczonego i E. S. (1) od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę po 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w przypadku złożenia apelacji.

30 czerwca 2016 roku